

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

НАКАЗ

14 червня 2015 м. Харків

№ 0501-1/173

Про введення в дію Положення
про систему запобігання та виявлення
академічного плагіату у наукових
та навчальних працях працівників
і здобувачів вищої освіти
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна

З метою запобігання плагіату в наукових, навчально-методичних та навчальних працях науково-педагогічних, наукових та інших працівників університету, докторантів, аспірантів та студентів

НАКАЗУЮ:

1. Ввести в дію з 1 вересня 2015 року рішення Вченої ради університету від 27.04.2015 р., протокол № 5, "Про затвердження Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових та навчальних працях працівників і здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна".
2. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Ректор

В.С.Бакіров

Проект вносить:
Проректор з науково-педагогічної
роботи

Ю.В. Холін

ПОГОДЖЕНО:

Перший проректор
В.В. Александров

Перший проректор з наукової роботи

В.О. Катрич

Учений секретар
Н.А. Вінникова

Начальник юридичного відділу
І.М. Маркова

І.М. Маркова
 М.Ф. Тубіна

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішення Вченої ради

Харківського національного університету імені В. Н.

Каразіна від 27.04.2015 р., протокол № 5

Введено в дію:

наказ ректора № 0501-1/173 від 14.05.2015 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових та навчальних працях
працівників і здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В. Н.

Каразіна

1. Загальна частина

1.1. Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових та навчальних працях працівників і здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (далі Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та Статуту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (далі університету) з метою запобігання плагіату в наукових, навчально-методичних та навчальних працях науково-педагогічних, наукових та інших працівників університету, докторантів, аспірантів та студентів.

1.2. У даному положенні використовуються терміни у таких значеннях.

1.2.1. Академічний плагіат – оприлюднення у письмовій або електронній формі (частково або повністю) наукових результатів, отриманих та оприлюднених іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання.

1.2.2. Автор – фізична особа, творчою працею якої створено твір.

1.2.3. Твір – інформація, як результат наукової чи навчально-методичної діяльності конкретної особи (чи у співавторстві), представлена на паперових носіях або в електронному вигляді у мережі Інтернет чи оприлюднена на офіційному веб-сайті університету (монографія, навчальне видання, стаття, препринт, автореферат, рукопис дисертації).

1.2.4. Цитата – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого (оприлюдненого на офіційному веб-сайті) твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

1.2.5. Різновиди плагіату:

- 1) копіювання та оприлюднення виконаної іншим автором роботи як своєї;
- 2) дослівне копіювання фрагментів тексту (від фрази до набору речень) без належного оформлення цитування;
- 3) внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів в них тощо) та без належного оформлення цитування;
- 4) парафраза – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту; сутність парафрази полягає в заміні слів (знаків), фразеологічних оборотів або пропозицій при використанні будь-якої авторської наукової праці (збереженої на електронних або паперових носіях, у тому числі розміщеної в мережі Інтернет).

1.3. Система запобігання та виявлення академічного плагіату є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти.

1.4. Система запобігання та виявлення академічного плагіату включає процедури та заходи а) із формування етосу, який не сприймає академічну нечесність; б) створення умов, що

унеможливають академічний плагіат; в) виявлення академічного плагіату в наукових статтях, монографіях, дисертаціях, підручниках, навчальних виданнях; г) притягнення до відповідальності за академічний плагіат.

1.5. Система запобігання та виявлення академічного плагіату розповсюджується на наукові та навчальні праці науково-педагогічних, наукових та інших працівників університету, докторантів, аспірантів, осіб, прикріплених до університету з метою здобуття ступеня доктора філософії (кандидата наук) поза аспірантурою та студентів.

2. Заходи із формування етосу, що не сприймає академічну нечесність

2.1. Формування, видання та розповсюдження методичних матеріалів із визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані у наукових і навчальних працях матеріали.

2.2. Ознайомлення науково-педагогічних, наукових та інших працівників університету, осіб, які навчаються з цим Положенням та іншими документами, що унормовують запобігання академічного плагіату та встановлюють відповідальність за академічний плагіат.

2.3. Введення до освітніх програм і навчальних планів підготовки фахівців з вищою освітою навчальних дисциплін, що забезпечують формування загальних компетентностей з дотримання етичних норм і принципів, коректного менеджменту інформації при роботі з первинними та вторинними інформаційними ресурсами та об'єктами інтелектуальної власності.

2.4. Сприяння органам студентського самоврядування, первинній профспілковій організації студентів, аспірантів та докторантів, науковому товариству студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених в інформуванні осіб, які навчаються, про правила наукової етики.

2.5. Введення до виховної роботи факультетів, кафедр, освітніх центрів заходів із формування у здобувачів вищої освіти етичних норм, що унеможливають академічний плагіат.

2.6. Розміщення на веб-сайтах періодичних видань університету викладу етичних норм публікації та рецензування статей.

3. Запобігання академічного плагіату

3.1. Заходи, спрямовані на виявлення плагіату при підготовці та оприлюдненні наукових творів (окрім дисертацій та фахових видань університету) та навчальних видань

3.1.1. Усі підготовлені до друку наукові твори та навчальні видання розглядаються на засіданнях (наукових семінарах) кафедр, інших структурних підрозділів, в яких працюють автори творів.

3.1.2. При рекомендації твору до друку твір має бути перевірений на відсутність академічного плагіату.

3.1.3. Висновок про невиявлення академічного плагіату у творі вноситься до рішення, ухваленого засіданням (науковим семінаром).

3.1.4. За об'єктивність висновку про невиявлення академічного плагіату відповідальність несе керівник структурного підрозділу.

3.2. Заходи, спрямовані на виявлення плагіату при підготовці та оприлюдненні наукових періодичних видань університету

3.2.1. Перед поданням на розгляд ученої ради факультету (інституту, центру) періодичного наукового видання університету редакційна колегія перевіряє прийняті до опублікування статті на відсутність академічного плагіату, про що складається довідка, яку підписує головний (відповідальний) редактор видання.

3.2.2. За об'єктивність висновку про невиявлення академічного плагіату відповідальність несе головний (відповідальний) редактор видання.

3.3. Заходи, спрямовані на виявлення плагіату при рекомендації до захисту дисертацій на здобуття наукових ступенів

3.3.1. При розгляді дисертації, виконаної в університеті, на науковому семінарі (засіданні кафедри) проводиться перевірка дисертації та автореферату на відсутність академічного плагіату.

3.3.2. Висновок про невиявлення академічного плагіату в дисертації, виконаної в університеті, та її авторефераті вноситься до рішення, ухваленого науковим семінаром (засіданням кафедри).

3.3.3. За об'єктивність висновку про невиявлення академічного плагіату в дисертації виконаної в університеті, відповідальність несе керівник структурного підрозділу.

3.3.4. Перед прийняттям дисертації, поданої для захисту до спеціалізованої вченої ради університету, секретар спеціалізованої вченої ради та комісія, призначена спеціалізованою вченою радою для попереднього розгляду дисертації, перевіряють дисертацію на відсутність академічного плагіату.

3.3.5. У висновку комісії, призначеної спеціалізованою вченою радою для попереднього розгляду дисертації, зазначається невиявлення академічного плагіату в дисертації та авторефераті.

3.3.6. На офіційному веб-сайті університету в розділі, в якому міститься інформація про роботу спеціалізованої вченої ради, що прийняла до захисту дисертацію (опубліковану монографію) особи, яка здобуває ступінь доктора філософії (кандидата наук) або доктора наук, оприлюднюються в електронному виді:

- дисертація (монографія) та автореферат дисертації – протягом 10 робочих днів з дати розсилки автореферату дисертації, зазначеної в авторефераті),
- відгуки офіційних опонентів – не пізніше ніж за 10 календарних днів до дати захисту дисертації, зазначеної в авторефераті дисертації.

3.3.7. У разі невиконання вимог, передбачених п. 3.3.6. цього Положення, засідання спеціалізованої вченої ради із захисту дисертації не проводиться.

3.3.8. Відповідальність за дотримання вимог, передбачених пунктом 3.3.6, 3.3.7 цього Положення, несуть голови спеціалізованих вчених рад.

4. Виявлення академічного плагіату та відповідальність за академічний плагіат

4.1. Особа, яка виявила академічний плагіат у науковій чи навчальній праці або дисертації працівника, здобувача вищої освіти університету чи в дисертації, поданій до захисту в спеціалізованій ученій раді університету, має право звернутися до Науково-технічної ради університету з письмовою заявою.

4.2. Заява щодо виявлення академічного плагіату розглядається на засіданні Науково-технічної ради університету, яка приймає відповідний висновок.

4.3. Науково-технічна рада університету може розглядати питання щодо наявності академічного плагіату в наукових та навчальних працях науково-педагогічних, наукових та інших працівників університету, дисертаціях та авторефератах за власної ініціативи.

4.4. У разі виявлення академічного плагіату в дисертації на здобуття наукового ступеню така дисертація знімається із захисту незалежно від стадії розгляду без права повторного захисту.

4.5. Відповідальність науково-педагогічних, наукових та інших працівників університету за академічний плагіат визначається їхніми посадовими інструкціями та Правилами внутрішнього розпорядку університету.

5. Технічна підтримка перевірки наукових та навчальних праць на наявність академічного плагіату

Для технічної підтримки перевірки наукових та навчальних праць на наявність академічного плагіату на офіційному сайті університету розміщується посилання на сервіси з перевірки наукових праць на наявність плагіату.